HE 85/2025 vp energiatehokkuuslain muuttamisesta

TaV 21.10.2025

Pia Kotro

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Energiatehokkuusdirektiivi (EED) ja HE 85/2025 vp

- **Energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791 tuli voimaan 10.10.2023, täytäntöönpanon määräaika 11.10.2025**
- **EED kansallista toimeenpanoa valmisteleva työryhmä (12.5.2023-31.12.2024)**
  - Loppuraportti valmistui tammikuussa 2025
- **Direktiivin velvoitteita pannaan täytäntöön kolmella tavalla:**
  - Osa velvoitteista sisällytetty energiatehokkuussopimuksiin
  - Osa vaatii lisäyksiä tai muutoksia lainsäädäntöön
  - Osassa tekemisen nykyinen taso riittää, mutta vaatii todistelua notifioinnin yhteydessä
- **Direktiivin täytäntöönpanon kannalta tärkeimmät nykyisistä toimista ovat energiatehokkuussopimukset ja koko maan kattava energianeuvonta**
- **HE 85/2025 vp on yksi osa energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoa**

EED:n artiklat, joista säädetään energiatehokkuuslailla

- art 2 Määritelmät
- art 3 Energiatehokkuus ensin periaate
- art 4 PEC ja FEC, energian loppukäytön vähentämistavoite
- art 5 Julkisen sektorin energiankulutuksen vähentäminen 1,9 % vuosittain
- art 6 Julkisen sektorin rakennusten 3 % vuosittainen korjausvelvoite lähes nollaenergiatasoon
- art 7 Julkisten hankintojen energiatehokkuus
- art 8 ja 10 Energiansäästövelvoite kaudelle 2021-2030
- art 11 Energianhallintajärjestelmät ja energiakatselmukset
- art 12 Palvelinkeskukset, tietojen julkistaminen tavoitteena energiatehokkuuden edistäminen
- art 21 Lämmityksen, jäähdytyksen ja lämpimän käyttöveden sopimusasiat
- art 22 Energianeuvonta
- art 24 Energiaköyhyys
- art 25 Kattava arviointi ja yli 45000 asukkaan kuntien lämmityssuunnitelmat
- art 26 Tehokkaan kaukolämpöjärjestelmän kriteerit, tehokas chp ja laitoskohtaiset KHA:t
- art 27 Energian muunto, siirto ja jakelu
- art 28 Pätevöityminen, akkreditointi, sertifiointi
- art 29 Energiapalvelut
- art 30 Kansallinen energiatehokkuusrahasto, rahoitus ja tekninen tuki
- art 31 Muuntokertoimet
- art 32 Seuraamukset
- art 35 Uudelleentarkastelu ja seuranta

Muutokset lakeihin

- **Pääosa energiatehokkuuslakiin**

- **Muut**
  - **Sähkömarkkinalaki**
    - Lisättäisiin velvoite soveltaa energiatehokkuus ensin- periaatetta sähköverkon suunnittelussa
  - **Kaasumarkkinalaki**
    - Lisättäisiin velvoite soveltaa energiatehokkuus ensin- periaatetta maakaasuverkon suunnittelussa
  - **Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontalaki**
    - Lisättäisiin velvoite soveltaa energiatehokkuus ensin –periaatetta Energiaviraston suorittaessa kaasu- ja sähköinfrastruktuuria koskevia sääntelytehtäviä
  - **Energiamarkkinariitalautakuntalaki**
    - Laajennettaisiin lautakunnan toimivaltaa kaukolämpö- ja kaukojäähdytyssopimusten riitojenratkaisuasioilla

Velvoitteita julkiselle sektorille

- **Energiatehokkuus ensin –periaate**
  - Velvoite viranomaisille ottaa energiatehokkuus ensin -periaate huomioon sellaisissa suunnittelu- ja politiikkatoimissa, joilla on merkittävä vaikutus energiankulutukseen ja energiatehokkuuteen

- **Velvoite julkisille elimille raportoida energiankulutus vuosittain Energiavirastolle**
  - Tämän avulla seurataan direktiivin velvoitetta, jonka mukaan julkisen sektorin energian loppukulutuksen on vähennyttävä 1,9 % vuosittainen verrattuna vuoden 2021 energiankulutukseen

- **Suunnitteluun liittyviä velvoitteita**
  - Kuntien, maakuntaliittojen ja hyvinvointialueiden on huomioitava energiatehokkuus suunnittelussa, esim. ilmasto- ja energiaohjelmassa tai strategiassa
  - Velvoite tehdä lämmitys- ja jäähdytyssuunnitelma, yli 45000 asukkaan kunnat

Julkisten hankintojen energiatehokkuus

- **Julkisille hankintayksiköille velvoite huomioida energiatehokkuus EU-kynnysarvot ylittävissä tuote- ja palveluhankinnoissa, paitsi, jos teknisesti mahdotonta**
  - Tuotteiden hankintaan ekosuunnittelu- ja energiamerkintäsäännöksiin liittyvä velvoitteita
  - Palvelua hankittaessa on tarjouspyynnössä edellytettävä, että siltä osin, kuin tarjoukseen sisällytetään palvelun tuottamista varten hankittavia uusia tuotteita, ne täyttävät tuotteiden hankintaan tässä laissa ehdotetut vaatimukset
  - Poikkeukset puolustus- ja turvallisuushankinnoissa
- **Hankintayksiköiden sovellettava energiatehokkuus ensin –periaatetta EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa**
- **Lisäksi ostettaessa tai vuokrattaessa rakennuksia, niiden on täytettävä *”lähes nollaenergiarakennus”* -vaatimukset**
  - Jos se on mahdollista kustannustehokkuuden, taloudellisen toteutettavuuden, laajemman kestävyyden, teknisen soveltuvuuden sekä riittävän kilpailun kannalta

Velvoitteita yrityksille ja toiminnanharjoittajille

- **Ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä (energiankulutus yli 23600 MWh)**
- **Tehdä energiakatselmus neljän vuoden välein (energiankulutus yli 2700 MWh)**
- **Hyödyntää datakeskuksissa syntyvää lämpöä (yli 1 MW:n)**
- **Selvittää laitostasolla suunnitteluvaiheessa**
  - hukkalämmön hyödyntämisen mahdollisuus suunniteltaessa mm. teollisuuslaitoksia, jätevesilaitoksisia tai datakeskuksia ja
  - tehokkaan chp:n käyttömahdollisuus suunniteltaessa sähkön lauhdetuotantolaitoksia
- **Selvittää energiatehokkuus ensin –periaatteen mukaisesti vaihtoehtoisia energiatehokkuusratkaisuja**
  - suunniteltaessa yli 100 milj. euroa ylittäviä investointeja ja yli 175 milj. euroa ylittäviä liikenneinfrainvestointeja
- **Vaatimuksia ja ehtoja mm. tehokkaalle kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmälle ja muutoksia**
- **Lämmityksen ja jäähdytyksen vähittäismyynnin sopimusperusteisiin liittyviä velvoitteita**

Vaikutuksista

Yleisesti vaikutuksista

- Huomioitaessa Suomessa toteutettu ja olemassa oleva järjestelmällinen, pitkäjänteinen ja jatkuva työ energiatehokkuuden edistämiseksi, ja sen lisäksi markkinaehtoisesti kehittyvän vähähiilisyyttä tavoittelevan lämmitysektorin toimet ja tulevaisuuden suunnitelmat, ei ehdotuksen taloudellisten- tai ympäristövaikutusten kokonaisuudessaan arvioida olevan erityisen suuria
- Kun taustalla on historia energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanosta energiatehokkuussopimuksilla, pystytään merkittävä osa direktiivin velvoitteista edelleen toimeenpanemaan toimivan energiatehokkuussopimustoiminnan puitteissa
- Energiatehokkuuteen liittyvä valvonta, seuranta ja raportointi lisääntyy

Vaikutukset yrityksille

- Osa yrityksistä tulee direktiivin velvoitteiden piiriin, suurin osa jo nykyään velvoitteiden piirissä
- Taloudellisia vaikutuksia energianhallintajärjestelmien käyttöönotosta, sertifiointikustannus n. 25000 euroa (n. 500 yritystä) ja energiakatselmusvelvoitteista, katselmuskustannus n. 5000-20000 euroa (n. 1300 yritystä)
- Mahdollisuus hyödyntää energiatehokkuussopimuksia velvoitteiden täyttämiseen lieventää kustannuksia

Vaikutukset julkiselle sektorille

- Energiankulutukseen ja energiatehokkuuteen liittyvä seuranta ja raportointi lisääntyvät
- Mahdollisuus hyödyntää energiatehokkuussopimuksia velvoitteiden täyttämiseen lieventää kustannuksia

Vaikutukset Energiavirastolle

- Energiaviraston työmäärä lisääntyy
- Motivalla on edelleen tärkeä rooli käytännön toimeenpanossa (mom 32.20.20)

Kiitos